

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 1

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΠΕΝΘΟΣ

Ποια είναι η Ελλάδα;

Είκοσι τρεις προσωπικότητες δίνουν τον δικό τους ορισμό για τον συλλογικό εαυτό

Η φετινή επέτειος του Αγώνα για την Ανεξαρτησία έρχεται μέσα σε κλίμα εθνικού πένθους. «Αυτή είναι η Ελλάδα»: το παλιό απόφθεγμα ακούγεται ολοένα και περισσότερο τις τελευταίες ημέρες, ως επιφώνημα απελπισίας για τις χρόνιες αδυναμίες που οδήγησαν στο

δυστύχημα των Τεμπών. Ποια είναι τελικά η Ελλάδα; Η «Κ» ζήτησε από 23 προσωπικότητες να δώσουν τον δικό τους ορισμό του συλλογικού μας εαυτού – αυτό που ήμασταν και αυτό που έχουμε γίνει σε 202 χρόνια εθνικής περιπέτειας. **Σελ. 12-13**

ΓΡΑΦΟΥΝ

Εβίτα Αράπογλου, Ευάγγελος Βενιζέλος, Αγγελική Γιαννακίδου, Χρήστος Αρμάντο Γκέζος, Πύρρος Δήμας, Λένα Διβάνη, Λεωνίδας Καβάκος, Στάθης Καλύβας, Κρίστοφερ Κινγκ, Αγγελική Κοτταρίδη, Γιώργος Κουμεντάκης, Χρήστος Λούλης, Πέτρος Μαρτινίδης, Μάνος Ματσαγγάνης, Αμάντα Μιχαλοπούλου, Λίνα Νικολακοπούλου, Βασίλης Παπαβασιλείου, Τίτος Πατρίκιος, Στέλιος Ράμφος, Σάββας Σαββόπουλος, Βίβιαν Στεργίου, Γκόντα Φαν Στιν, Βικτόρια Χίσλοπ

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 1

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 12

Λίνα Νικολακοπούλου
Σικουργός

Είναι η χώρα που βιώνω τη ζωή μου μέχρι σήμερα κι εύχομαι μέχρι το τέλος. Είναι παλιά. Είναι όμορφη από μόνη της. Κι ο καθένας μας τη ζωγραφίζει μέσα του από γωνία που την κοιτάζει και με τα χρώματα που έχει στη διάθεσή του σε κάθε καιρό. Με το ιδιαίτερο φως της κάνει ευδιάκριτη σε όλους μας την έλλειψη της κοινής λογικής και του κοινού αισθήματος. Είναι ένα σταθερό μέτρο μέτρησης του παροδικού και του περιττού. Ένα σκηνικό δεδομένο για τα ανθρώπινων έργα μας. Ο καθρέφτης μας. Χρόνια πολλά.

Ελλάδα είναι...

Η φετινή επέτειος της Παλιγγενεσίας έρχεται μέσα σε κλίμα εθνικού πένθους. «Αυτή είναι

Ψυχής για τον Ερωτα, η α-λήθεια της μνήμης που νικάει τον θάνατο. Ελλάδα είναι η Γνώση που μοιράζεται για να γεννηθεί η Οικουμένη των «στοχαστικών προσαρμογών» κι της ελευθερίας των επιλογών. Ελλάδα είναι ο τόπος χωρίς σύνορα, όπου οι θεοί γίνονται άνθρωποι και οι άνθρωποι αποθεώνονται, Θεοτόκος Χώρα του Αχώρητου. Ελλάδα είναι πνευματική στάση και επιλογή, αέναο ταξίδι στον δύσκολο δρόμο της Αρετής.

Χρήστος Αρμάντο Γκέζος
Συγγραφέας

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 12

Ευάγγελος Βενιζέλος

Πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης

Είναι οι αντιφάσεις της, γοητευτικές και βασιανιστικές αδιακρίτως. Είναι οι άνθρωποι της και αυτό που προκύπτει σε πείσμα των ανθρώπων της. Είναι η Ιστορία της, οικεία και απρόσιτη ταυτοχρόνως. Είναι μια διαρκής εναλλαγή πένθους και χαράς. Μια σύμφυκτη σύγκρουση προόδου και καθήλωσης. Μια ατελείωτη άσκηση πατριδογνωσίας. Ένα προνόμιο και ένα καθήκον. Ελλάδα είναι η Πατρίδα μας. Το προνόμιό μας να μνημονεύουμε τον Διονύσιο Σολωμό και να ψελίζουμε «Τα μάτια μου δεν είδαν τόπον ενδοξότερον από τούτο το αλωνάκι».

Πύρρος Δήμας

Ολυμπιονίκης

Είναι το σπίτι μου, η πατρίδα μου, η χώρα που μου χάρισε μια χορταστική ζωή τόσο γενναϊόδωρη σε συγκινήσεις, που έχει άπλετο χώρο και για τις πίκρες.

Τίτος Πατρίκιος

Ποιητής

Είναι αυτά που δημιουργήθηκε με την Επανάσταση του 1821 και η επέτειος μας φέρνει στον νου δύο μεγάλα διδάγματα που δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε. Το ένα είναι ότι ο αγώνας αυτός μας έφερε την ελευθερία, πρώτα πρώτα την εθνική ελευθερία και συνακόλουθα την πολιτική και πνευματική ελευθερία. Οι ελευθερίες αυτές εμπεδώνονται και ευδοκούν μέσα στη δημοκρατία. Το άλλο διδάγμα που πρέπει πάντα να θυμόμαστε είναι οι

η Ελλάδα»: το παλιό απόφθεγμα ακούγεται ολόένα και περισσότερο τις τελευταίες ημέρες, ως επιφώνημα απελπισίας μετά την τραγωδία των Τεμπών. Ποια είναι τελικά η Ελλάδα; Η «Κ» ζήτησε από 23 προσωπικότητες να δώσουν τον δικό τους ορισμό του συλλογικού μας εαυτού.

Επιμέλεια: ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

φοβερές καταστροφές που φέρνει ο εμφύλιος πόλεμος, η βίαιη επιβολή της άποψης του ενός πάνω στον άλλον, από ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων. Και τελικά, η οποιασδήποτε μορφής δικτατορία.

Λένα Διβάνη

Συγγραφέας

Είναι μία κυρία από την επαρχία που φοράει (ακόμα) τη στολή της Αμαλίας: ολίγος γερμανικής εμπνεύσεως ρομαντισμός, ολίγος νεοκλασικισμός, ολίγον νησιώτικο ζήπονη, ολίγον σέξι μπουστό, αλλά και πελοποννησιακή στόφα! Τρελό χαρμάνι, αλλά πέτυχε: μην ξεχνάμε ότι η Αμαλία έγινε το απόλυτο fashion icon σε όλα τα Βαλκάνια τότε!

Πέτρος Μαρτινίδης

Ομότιμος καθηγητής ΑΠΘ

Είναι μια υπέροχη χώρα, με κατοίκους αενάως μετεξεταστέους στο μάθημα της Νεωτερικότητας.

Αγγελική Κοτταρίδη

Εφρορος Αρχαιοτήτων Ηρακλίου

Είναι η ύλη που υποτάσσεται στον Λόγο και δοξάζεται... Η ομορφιά που ελευθερώνει από τον φόβο, η ιδανική εικόνα του ανθρώπου που εξημερώνει και εκπολιτίζει, το υπέροχο γυμνό σώμα της θεάς, πηγή χαράς και ευλογίας για όλους. Ελλάδα είναι τα όνειρα που γίνονται εύχες λέξεις, ο ασίγητος πόθος της

Βίβiana Στεργίου

Συγγραφέας

Ο τόπος μας. Τον αγαπάμε χωρίς λογική. Η γλώσσα μας. Ένα μέρος με ήλιο και μελαγχολικούς ανθρώπους. Μερικοί είναι τόσο τσακισμένοι, που το λείπει το πρόσωπό τους κι ας διαλέγουν προσεκτικά τις λέξεις, για να κρύψουν ότι ζορίστηκαν στη ζωή. Ξέρουν ότι η πρώτη δουλειά κάποιων είναι στο κόμμα και η δεύτερη στην κυβέρνηση κι αυτό ενοχλεί μέχρι που δεν ενοχλεί, συνθίζεται και κάποτε δεν απιάζει πια

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 13

τόσο. Νοσηρό σημείο. Κι όμως, τόσες νέες και νέοι ονειρεύονται, εργάζονται, παράγουν και διασκεδάζουν παρά τις αδικίες. Είναι το σφιγμένο των δοντιών. Το όριο απ' όπου συνεχίζεις, όπως και να 'χει, επειδή έτσι. Το πείσμα πως θα τα καταφέρεις στην άκρη του Νότου της Ευρώπης, με την παλιά ανισότητα σαν κινούμενη άμμο στα πόδια σου. Το μέρος είναι τόσο φωτεινό που του συγκλωρείς διάφορα. Έχει μικρούς, ήσυχους παραδείσους με ανθρώπους, φαγητά, τοπία και ζώα που φέρνουν συγκίνηση. Κι όμως, είναι σκληρό μέρος για να ζεις, παρά τα φαινόμενα, και σκληραίνει άσχημα και τους ανθρώπους του. Όσοι το αγαπούν πραγματικά (όχι όπως τα παράσιτα που αγαπούν τον ξενιστή τους) και επιμένουν να φτιάχνουν τη ζωή τους εδώ, έχουν κάποιου είδους πολύτημη, ξεσποκτική τρέλα.

Γκόντα Φαν Στιν

Διευθύντρια του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών και κάποιος της Έδρας Κοραή Kings College

Είναι ένας κόσμος ευκαιριών, αν όμως εκτιμούνταν οι ταλαντούχοι άνθρωποι και οι άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο. Αφήστε τους ανθρώπους και το ταλέντο να αναεώσουν αυτά που η Ελλάδα μπορεί να προσφέρει τις επόμενες δεκαετίες και αιώνες.

Εβίτα Αράπογλου

Ιστορικός τέχνης

Είναι κύματα και βότσαλα, ιστορίες και άσπαστες μνήμες, μαβιά βουνά, γεφύρια και γκρεμίσματα, ταξίδι σε όνειρα και ελπίδες, σύγχυση και κρίμα, φως και λάμψη, αέρας, κώ και ευωδιές, μεγαλείο αισθητικής, προχειρότητα και ασχήμια, γλυκό μεράκι, κατάθεση γενεών, θαλπωρή και γέλιο, ελευθερία, κόπος, δημιουργία, περηφάνια και αγωνία, θρίαμβοι και ήττες, και πάλι απ' την αρχή. Η Ελλάδα, πληγή για τόσα, μα αστείρευτη πηγή, πνοή για όλα...

Στις συγκεντρώσεις για την τραγωδία των Τερπινών κυριάρχησε η απογοήτευση των νέων για τη σύγχρονη Ελλάδα. Οι προσωπικότητες που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της «Κ», απαντώντας στο ερώτημα «Τι είναι η Ελλάδα», σκιαγράφησαν το διπλό πρόσωπο μιας χώρας με αρετές, που συχνά βάζει η ίδια εμπόδια στον δρόμο της.

Κριστοφερ Κινγκ

Μουσικολόγος

Μάνος Ματοαγγίνης

Καθηγητής, Πολυτεχνείο του Μιλάνου, Παρατηρητήριο Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας του ΕΛΙΑΜΕΠ

Είναι αυτό που αποφεύγουμε να δούμε στον καθρέφτη. Είναι συνθησιόμενο το φαινόμενο μερικοί άνθρωποι να περιφέρουν μια εικόνα του εαυτού τους πολύ πιο κολακευτική από την εικόνα που έχουν οι άλλοι για εκείνους. Όταν κάποια ταπείνωση γεφυρώνει το χάσμα, κάνουντας σαφές ακόμη και στους ίδιους πόσο υπερβιαλή ήταν η προηγούμενη αντίληψη τους, βρίσκονται αντιμέτωποι με δύο επιλογές: είτε να αποδεχθούν τη δημόσια εικόνα τους (ακόμη καλύτερα: να εργαστούν για να τη βελτιώσουν) είτε να συνεχίσουν να αυταπατώνται, ριχνοντας στους άλλους την ευθύνη για τις αναπόφευκτες αποτυχίες.

Ό,τι ισχύει για τα άτομα ενίοτε ισχύει και για τα έθνη. Η κρίση του Σουέζ (1956) έδειξε στους Βρετανούς ότι η εποχή της πατοκρατορίας είχε παρέλθει. Το ίδιο έδειξε και στους Γάλλους, όμως εκείνοι αποδείχθηκαν κάπως ανεπίδεκτοι, παρότι τους είχε προειδάσει η πανωλεθρία του Ντιεν Μπιεν Φου (1954): μόνο το 1962 αποσύρθηκαν από την Αλγερία. Ίσως να μην είναι εντελώς τυχαίο ότι η έκφραση «illusion de grandeur» είναι γαλλική.

Είναι τα Τέμπη το ανάλογο του Σουέζ, και του Ντιεν Μπιεν Φου; Όχι ακριβώς: η Μικρασιατική Καταστροφή, μάλιστα – και, σε λιγότερο αιματηρή εκδοχή, η πτώχευση του 2010. Τι μάθαμε από την τελευταία; Όχι πολλά, αν αναλογιστούμε με πόση ευκολία όλοι (κυβέρνηση, αντιπολίτευση, τοπικά συμφέροντα, κοινή γνώμη) κύλησαν στην πεσαπτημένη.

Θα ήταν ωραίο να ελπίζει κανείς ότι τα Τέμπη θα μας ωθήσουν να αναθεωρήσουμε την παραδοσιακή μας αντίληψη για το Δημόσιο ως ξέφραγο αμπέλι – ιδέες για ρουσφετί (αν είμαστε πολιτικοί προϊστάμενοι), για πλάτσικο (αν είμαστε προμηθευτές, ή καμιά φορά και συνδικαλιστές), ή για λούφρα (αν είμαστε απλοί εργαζόμενοι). Η πρόσληψη στον ΟΣΕ των συγγενών των θυμάτων δείχνει ότι απέχουμε πολύ.

Και η άλλη Ελλάδα, των ευσευειδωτών εργαζομένων, των έντιμων επιχειρηματι-

1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ;

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/03/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/03/2023

Σελίδα: 13

Βικτόρια Χίσλοπ Συγγραφέας

Είναι ένας τόπος όπου συμπάσχουμε με τον πόνο του άλλου. Ο,τι συμβαίνει σε έναν συμβαίνει σε όλους. Αυτό είναι ταυτόχρονα το άχθος και το καλό μιας μικρής χώρας. Κάθε επέτειος της 25ης Μαρτίου μας δίνει την ευκαιρία όχι μόνο για αυτοεπιβράβευση, αλλά και για αυτοέλεγχο. Ειδικά αυτή τη χρονιά, στη σκιά της βαθιάς και τρομερής τραγωδίας των Τεμπών, εκεί όπου χάθηκαν αβύες ζωές, είναι σίγουρα μια ευκαιρία να δεσμευθούμε στη δημιουργία ενός καλύτερου μέλλοντος, στο να κάνουμε την Ελλάδα ένα καλύτερο μέρος και στο να ξεκινήσουμε τώρα.

Αμάντα Μιχαλοπούλου Συγγραφέας

Είναι Το Σπίτι Μου –το Κρυφοχώρι– Το Μανιφέστο Της Ηττας. Το Τσίρκο. Η Κοιλιά της Λάσπης –Σώμα στη Βηρίνα– Γάλα Αίμα. Δέρμα. Ανατομία Κόρης; Ενδεχόμενα Τοπία; Η Τέχνη Να Μην Αισθάνεσαι Τίποτα; Rien Ne Va Plus κι Ο Ηλιος Δύω.

Ένα λεξικό πρωικό και πένθιμο φτιαγμένο από τίτλους έργων των: Μέλπω Αξιώτη, Μάτσης Χατζηλαζάρου, Αντζέλικ Δημητριάκη, Μίμικας Κρανάκη, Ιωάννας Μπουραζοπούλου, Αργυρώς Μανώλου, Αλεξάνδρος Κ*, Βίβιαν Στεργίου, Μαρίας Φακίνου, Δανάης Σιζίου, Ερης Σπυριπούλου, Μαργαρίτας Καραπάνου και Μαρίας Μήτσουρα).

Αγγελική Γιαννακίδου

Ίδρυτρια Εθνολογικού Μουσείου Θράκης

Είναι μνήμη και λήθη, τραγωδία και κάθαρση. Η τέχνη τού να ζεις.

Λεωνίδας Καβάκος Βιολονίστας

Η Ελλάδα κινείται μεταξύ του ζενιθ και του ναθίρ.

Είναι ένα ερώτημα, που ανακύπτει διαρκώς και αιωνίως σε κύματα. Το ερώτημα είναι «Γιατί είναι Μαύρα τα Βουνά;». Κατάλαβε με. Μια στιγμή. Είμαι ένας αγριωπός ρομαντικός Αμερικανός που είναι τώρα Έλληνας, αλλά έχω ακόμη το μυαλό μου μέσα στο κεφάλι μου στην Κόνιτσα όπου κατοικώ.

Ο βαθύτερος σφυγμός ενός λαού ή ενός πολιτισμού είναι η μουσική του. Θα έλεγα ακόμη ότι ο πολιτισμός είναι μουσική. Κάποιος μπορεί να μη συμφωνήσει, αλλά αυτοί απλώς πλανώνται. Μπορείς να καταλάβεις τη ζωντάνια, τη μακροζωία, τη λάμψη και την εφευρετικότητα μιας χώρας ή μιας περιοχής ακούγοντας τους μουσικούς και τους τραγουδιστές της και βλέποντας τους χορευτές της. Μπορώ να ταξιδέψω από το πιο μακρινό σημείο της Δυτικής Ελλάδας στην Ηπειρο έως το ανατολικότερο σημείο της χώρας, στη Θράκη, και να μείνω έκπληκτος από την παραδοσιακή μουσική που θα ακούσω από το ένα χωριό στο άλλο. Σε ένα συνεχές σοκ. Ούτε μία ώρα δεν μπορείς να ταξιδέψεις από τα δυτικά προς τα ανατολικά χωρίς να συναντήσεις κάποιον περίεργο, ξένο, αλλά οικείο ήχο. Νιώθω σαν ένας ταξιδιώτης του χρόνου που επισκέπτεται επίσης πλανήτες, δορυφόρους και φεγγάρια στη διάρκεια μιας ημέρας.

Όταν δίνεις έναν ορισμό, αναζητείς μια μοναδικότητα. Καμιά χώρα στον πλανήτη σε αυτόν τον μοναχικό γαλαξία δεν έχει τη συντριπτική γονιμότητα της παραδοσιακής μουσικής όπως η Ελλάδα. Υπάρχει λόγος γι' αυτό.

Ίσως επειδή το 1833 ήταν ένα νεαρό έθνος. Το 1913 έγινε νεότερο. Το 1922 και το 1923 ήταν σχεδόν ένα αθώο βρέφος. Το 1945 έμοιαζε περισσότερο με ένα κύταρο και μέχρι το 1950 ήταν στην κατάσταση του σωματιδίου, ήταν περισσότερο μια ιδέα με την οποία έπαιζαν αόρατες δυνάμεις. Κανένα έθνος δεν δημιούργησε τον εαυτό του από τα πιο βασικά στοιχεία όπως η Ελλάδα. Γιατί να μη θέλει κάποιος να ζήσει μέσα σε έναν τέτοιο δυναμισμό; Η Ελλάδα είναι μια διαδικασία απάντησης στο ερώτημα για τα Βουνά και τη «Μαυρίλα» τους. Και η απάντηση δίνεται συνεχώς μέσα στους αιώνες. Την ακούμε;

Σάββας Σαβδόπουλος Ψυχαναλύτης

Ελλάδα είναι μια άνοιξη που παλεύει να ανθίσει.

Στέλιος Ράμφος Συγγραφέας

Η Ελλάδα είναι ένας που φωνάζει «ξέρεις ποιος είμαι εγώ;» για να σε τρομάξει, ενώ κατά βάθος θέλει να του πεις τι είναι.

Βασίλης Παπαβασιλείου
Σκηνοθέτης, ηθοποιός
Ελλάδα είναι ένα ποτό, πηγή σπάνιας μέθης, που μετατρέπεται εύκολα σε εστία hangover.

ών, των ακέραιων πολιτικών; Ίσως υπάρχει ακόμη. Εάν ναι, ας δώσει σήμα.

Χρήστος Λούλης Ηθοποιός

Είναι... ο αδύναμος μπροστά στο δυνατό, ο νους μπροστά στο σκοτάδι, είναι η γλώσσα, η πίστη στο αδύνατο, το ταξίδι στον κόσμο, μια ελιά γαντζωμένη στον βράχο, η αλήθεια, το ψέμα, το γέλιο κι ο χορός. Είναι στην καρδιά μου γιατί είναι η πατρίδα μου.

Γιώργος Κουμεντάκης Καλλιτεχνικός διευθυντής ΕΛΣ

Είναι οι καθημερινοί ήρωες που με τις πράξεις τους σώζουν τις ζωές μας.

Στάθης Καλύβας

Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, κάτοχος της έδρας Gladstone στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

Είναι ένα εκκρεμές ανάμεσα σε καταστροφές και θριάμβους, με διαχρονικά ανοδική πορεία.

ChatGPT

Μηχανή τεχνητής νοημοσύνης

Η ελληνικότητα χαρακτηρίζεται από πλούσια κληρονομιά, βαθιά σύνδεση με την αρχαία ιστορία και μυθολογία, και ένα ισχυρό αίσθημα εθνικής υπερηφάνειας. Συχνά εκφράζεται με μια πληθώρα πολιτισμικών παραδόσεων, όπως η μουσική, ο χορός, η κουζίνα και η τέχνη. Η ελληνική γλώσσα είναι επίσης πολύ σημαντικό συστατικό της ελληνικότητας. Άλλα στοιχεία της είναι η έμφαση στην οικογένεια και στην κοινότητα, η αγάπη για το καλό φαγητό και το κρασί και ένα ισχυρό εργασιακό ήθος. Οι Έλληνες είναι επίσης γνωστοί για τη φιλοξενία, τη γενναιοδωρία και το πάθος για τη ζωή.